

4039

EXHIBITUM
 DATUM: 19 oktober '55
 KAB. LETT. K 18
 AG. No 2572 A
 DOSS. No G. 12262

AFD LING NIEUW GUINEA			
No.	ingeh.	besl. door	afgedaan
1082	19/10	K.	

**GOVERNEUR
 VAN
 NEDERLANDS NIEUW-GUINEA**
 CH.W.

Hollandia, 12 October 1955.

No. : 4130 VERTROUWELIJK
 Bijlagen : 1 (één) 1. Het plan van de Raad van Adviesraden
 Onderwerp: Instelling van Adviesraden.

A A N : de Gouverneur

Zijne Excellentie de
 Minister van Overzeese Rijksdelen
 te
S- GRAVENHAGE.

Handwritten: NNG, Mr. Van Beuge, Hk

Handwritten signatures and initials: M. J. Verbeek, 19/10, XII

Handwritten: memo 2213 bij NNG

In antwoord op Uw schrijven van 16 September 1955 Letter K 52/No. 365 NG-Vertr., heb ik de eer Uwer Excellentie het volgende mede te delen.

De wenselijkheid van de instelling van adviserende raden (voor afdelingen en eventueel ook voor onderafdelingen) is door Gouverneur Van Baal voor het eerst ter sprake gebracht in het "Werkplan 1954-1956" (pp. 15 en 16). Voor die raden is toen slechts een zeer beperkte taak genoemd, namelijk deelname aan het beraad over de opstelling der begroting.

Nadere bestudering van deze aangelegenheid en bespreking met de Residenten voerde echter tot de conclusie, dat deze raden al dadelijk een uitgebreider en concreter taak, dan hiervoren bedoeld, behoeften om van wezenlijke betekenis te kunnen zijn. Deze nadere inzichten zijn neergelegd in een nota, welke gevoegd was bij de U in het mailrapport toegezonden Gouverneursbrief van 23 September 1954 No. 4143/Vertrouwelijk. In die nota zijn de doelstelling en de daaruit voortvloeiende taak voor de onderwerpelijke adviserende raden naar het voorkomt duidelijk omschreven en toegelicht.

Naar aanleiding van evengenoemde Gouverneursbrief werd bij Uw schrijven van 29 Juni jl. Letter H 36/No. 270 NG-Vertr., een op Uw Ministerie samengesteld memorandum ontvangen, waarin enige juridisch-legislatieve aspecten van de ontworpen regeling zijn behandeld. Op de belangrijkste - namelijk de principiële - zijde van deze aangelegenheid is toen echter niet nader ingegaan.

De thans door U naar voren gebrachte bezwaren op de voet volgende, moge ik het volgende opmerken:

I. Wanneer als voorwaarde voor de instelling van deze raden ervaring en staatkundig inzicht van de leden, of althans van een deel daarvan, gesteld ware, zou het tot instelling nooit gekomen zijn. Buiten het ambtelijke apparaat is er praktisch niemand, zij het Nederlander of Papoea, in Nederlands Nieuw-Guinea te vinden, die op dergelijke kwalificaties bogen kan. Het is daarom onvermijdelijk, dat men reeds à priori geen te hoge verwachtingen met betrekking tot de aan de raden gevraagde adviezen mag koesteren. Niettemin acht ik dit expe-

**OPGEBORGEN IN
 ARCHIEF MINISTERIE**

riment....

riment politiek volkomen verantwoord, waarbij ik nog wil opmerken, dat men zich vergissen zou door te denken, dat de Biakker en de Seroeier zo weinig intelligent zijn, dat zij - mits juist geleid en voorgelicht door de Resident, wiens belangrijkste taak dit is - niet spoedig zullen begrijpen waarom het bij deze adviesraden gaat. Ongetwijfeld zal de taakopdracht de capaciteiten van de betrokkener wel eens te boven gaan, doch het voordeel wordt bereikt, dat, wanneer uiteindelijk besloten zou worden tot de instelling van zelfstandige gemeenschappen op de voet van artikel 122 der Bewindsregeling, beschikt wordt over uit de samenleving voortgekomen wensen en adviezen, zowel rijp als groen, die van constructieve betekenis kunnen zijn.

De taakomschrijving voor de adviserende raden voor Biak en Seroei is in zoverre uitgebreider dan die voor de raden voor de drie stedelijke centra, dat eerstgenoemde raden mede zijn uitgenodigd zich te beraden over de organisatie van territoriale gemeenschappen binnen hun gebied. Dit is geschied omdat in die gebieden het dorp als gezaguitoefenende eenheid zo weinig betekenis heeft, dat op dat niveau in feite van een vacuum kan worden gesproken. Voor een goede bestuursvoering is dit op den duur uiteraard onaanvaardbaar. Te Uwer informatie leg ik hierbij in afschrift over een brief van de Resident van de Geelvinkbaai van 16 Mei jl. No. 364/V/Vertrouwelijk, waarin dit probleem nog eens aan de orde is gesteld en een mogelijkheid wordt aangegeven, om uit de bestaande impasse te geraken. Met de in die brief vervatte beschouwingen van Resident Veldkamp kan ik mij goeddeels verenigen en ik ben van oordeel, dat deze zaken onder zijn leiding met vrucht in de onlangs ingestelde adviserende raden kunnen worden besproken.

II. De op blz. 141 van de nota van de Directie Nederlands Nieuw-Guinea over de begroting voor het dienstjaar 1956 gemaakte opmerkingen over de instelling van de raden geven de indruk geleverd te zijn zonder voorkennis van de U bekende "Beschouwingen van de Instelling van Raden op Nederlands Nieuw-Guinea" (vide de reeds aangehaalde Gouverneursbrief van 23 September 1954 No. 4143/Vertrouwelijk en laatstelijk de U eveneens uit het mailrapport bekende Gouverneursbrief van 11 Juli 1955 No. 2880/Dienstgeheim).

Mij korthedshalve daaraan refererende, merk ik op, dat in die nota met zoveel woorden tegen het gevaar van duplicering is gewaarschuwd (pagina 3, 2de, 3de en 4de alinea van laatstgenoemde brief), en dat een basis voor technisch en financieel beheer vanzelfsprekend nog ontbreekt, daar dit juist een van de meest belangrijke punten is waarover de raden advies zullen dienen uit te brengen.

Het verder in het midden latende of de memorie van toelichting op de begroting het juiste medium is om een uitgebreide verhandeling over de adviesraden te geven, kan ik de zinsnede: "Het lijkt gewenst aan de adviesraden geleidelijk aan meer inhoud te geven om daarvan na de opgedane ervaring af te laten hangen of en, zo ja, op welke wijze men wil of kan komen tot gebiedsdelen met eigen taak en eigen geldmiddelen" geheel onderschrijven. Daarmede wordt vrijwel de opzet weergegeven, die bij de instelling van deze adviesraden voorzat.

III. Naar aanleiding van Uw bovenaan blz. 2 van Uw brief gemaakte opmerking, dat beter gewacht had kunnen worden tot de raden blijk gegeven zouden hebben aan te slaan en levensvatbaar-

heid te bezitten, alvorens ze een taak op te dragen, moge ik verwijzen naar blz. 1, tweede alinea, van de meergenoemde "Beschouwingen", waarin juist aan de hand van met andere raden hier te lande opgedane ervaring, betoogd is dat een college zonder eigen taak bewezen heeft geen levensvatbaarheid te bezitten. Daaraan zou ik nog willen toevoegen, dat de Overheid, na de instelling van de oude adviesraden, mogelijk meer had kunnen doen om deze raden te activeren, doch dat betwijfeld wordt, of dit tot enig resultaat geleid zou hebben. Het karakter van een praatcollege dat deze raden droegen, zonder dat men een concrete taak had, is, naast het feit dat de gebieden, waarvoor zij waren ingesteld, te groot waren, mijns inziens de voornaamste oorzaak waarom van de zijde van de leden nooit enig initiatief is uitgegaan om de vergaderingen en dus het bestaan van de raden te continueren.

Uw bezwaar tegen de opnemng in de instellingsbesluiten van de bijzondere taakopdracht aan de raden, kan ik dan ook op grond van het bovenstaande bezwaarlijk delen. Met vermelding daarvan is - naast een duidelijke taakopdracht, waardoor den raden inhoud gegeven is - tevens het transitoire karakter van deze raden benadrukt en de doelstelling duidelijk gemaakt om het niet bij deze advies-colleges te willen laten. De vraag, wanneer de tijd rijp zal zijn om tot instelling van zelfstandige gemeenschappen te komen, blijft uiteraard aan het oordeel van de Overheid voorbehouden en is in sterke mate afhankelijk van de wijze waarop de verschillende raden blijk geven van een in de lokale samenleving levende behoefte daaraan, welke gepeild wordt door de bijzondere taakomschrijving. Dat die tijd er echter eens zal zijn, veronderstelt artikel 122 B.N.G. zelf reeds.

Overigens moge ten deze nog verwezen worden naar het gestelde sub 1, tweede alinea, van het bij Uw meergenoemd schrijven van 29 Juni jl. ontvangen memorandum, waarin de wenselijkheid voorzien wordt de taak, voor zover nodig, in de instellingsbesluiten te regelen. Uiteraard sluit dit niet in dat, wanneer de Gouverneur van de hem in artikel 8 (1) van de basisregeling gegeven bevoegdheid gebruik maakt, dit niet in schriftelijke vorm zou kunnen geschieden.

IV. Wat Uw opmerkingen betreft aangaande de aanwijzing van de leden, moge ik beginnen met aan te tekenen, dat aan het vooraf verstreken aan U van inlichtingen betreffende de in deze raden te benoemen leden niet gedacht is, daar van de veronderstelling werd uitgegaan, dat deze, toch in een zuiver locale sfeer liggende, benoemingen aan het zelfstandig beleid van de Gouverneur overgelaten waren. Het verdient hier vermelding, dat de Gouverneur zich op dit punt zelf grotendeels verlaten heeft en moest verlaten op de terzake door de Residenten uitgebrachte adviezen, aangezien deze persoonlijk met de raden zullen moeten werken en beter dan een centrale instantie kunnen beoordelen wie in een locale samenleving een zodanige plaats innemen, dat hun benoeming in een adviserende raad gewenst moet worden geacht.

Hiervan uitgaande merk ik dan op, dat het feit, dat in de landelijke raden slechts één Europeaan benoemd is, zijn verklaring vindt in de omstandigheid dat - naast hun geringe bevolkingssterkte - slechts zeer weinig Europeanen in de landelijke sfeer met gezag spreken kunnen en dat een niet tot deze omgeving behorende of daarmede vertrouwde Nederlander alleen maar een

Vaer mij bekend is heeft de heer de Witt een werkzaam
aandelen genomen in de opzichtig van de Sociëteit
"het heespaerdje" welke Sociëteit een behoortlike
gelegenheid tot ontspanning is gaan bieden voor
to. af de bewoners van hoke Id. Alk wel verder geen
oordeel over hem geven doch hierin verreechste by
zeker constructief Werk.

11/20/156

storend element bij de totstandkoming van het beraad zou kunnen betekenen.

Alwi Rachman, hoewel van Indonesische landaard, is Nederlands onderdaan. Als leider van de kongsi Tjendrawasi is hij een vooraanstaand figuur op Japen. Met zijn benoeming is beoogd te tonen, dat zijn goede eigenschappen waardering vinden, hetgeen mogelijk de scherpe kanten van zijn anti-Nederlandse instelling kan wegnemen, terwijl mede als overweging ten grondslag lag langs deze weg mogelijk een beter inzicht te verkrijgen in zijn opvattingen, waarover hij zich tot nu toe weinig uitlaat.

Met de benoeming van Brandenburg van den Gronden, Mr. de Rijke en De Witt acht U, blijkens Uw brief, het N.G.V. te zwaar vertegenwoordigd. Met dit oordeel kan ik het bepaaldelijk niet eens zijn.

Indertijd kon De Witt inderdaad tot de voormannen van het N.G.V. gerekend worden, doch reeds geruime tijd geleden heeft hij zich van deze vereniging gedistanciëerd. Hierover is in verschillende - ook op Uw Ministerie bekende - Bulletins gerapporteerd; ik moge terzake onder meer verwijzen naar de in de Bulletins 386, 410, 414 en 442 opgenomen berichten 830, 976, 1003, 1005 en 1046. Weliswaar zou blijkens bericht 1124 in Bulletin 441 het meningsverschil tussen De Witt en Brandenburg uit de weg zijn geruimd, doch blijkens bericht 17 in Bulletin 465 was hij voor het bestuur van het N.G.V. toch niet acceptabel genoeg om als lid van de "voorlopige gemeenteraad" te worden voorgedragen.

Aan een en ander is niet vreemd het feit, dat De Witt langzamerhand een gezaghebbende figuur in het C.W.N.G. is geworden, in welke vakbeweging hij bepaald goed werk verricht en door de heer K. de Boer zeer wordt gewaardeerd. In deze kwaliteit is hij door Gouverneur Van Baal in de adviserende raad benoemd.

Als voorman der N.G.V. in deze raad kan in feite alleen Brandenburg worden aangemerkt. Mr. De Rijke kan, ondanks het feit dat hij "adviseur" van het N.G.V. is, bezwaarlijk als vertegenwoordiger van die groep worden beschouwd. Hij is in de raad benoemd als vooraanstaand particulier, die tevens als propagandist voor de instelling van gemeenteraden optrad. Er is in geen geval sprake van een entente cordiale, en het à tort et à travers trekken van één lijn door dit drietal ligt niet in de verwachting; eerder het tegendeel.

Mr. Hinnen werd, naast de heer Coreelmont, in de raad benoemd, omdat er geen andere (niet tot de geestelijkheid behorende) R.K. figuur van enige betekenis - tenzij bij de rechterlijke macht - in Hollandia te vinden is, en van kerkelijke zijde te kennen is gegeven, dat men hem gaarne in de raad opgenomen zag. Hierbij teken ik aan, dat de heer Hinnen in feite niet op de Secretarie, doch op het Bureau voor Wetgeving en Juridische Zaken werkzaam is.

Tenslotte meen ik te moeten opmerken, dat de keuze uit het particuliere, constructieve element, dat - dit voeg ik er aan toe - belangstelling heeft voor gemeenschapsaangelegenheden, onder de Europese samenleving te Hollandia, evenals elders hier te lande, wel zeer beperkt is en dat naar mijn mening zo goed als in de gegeven omstandigheden mogelijk was, die keuze gedaan werd.

De wnd Gouverneur van Nederlands
Nieuw-Guinea, w/

